

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 10So/64/2015                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 6014201467                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 27.07.2016                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Jana Hatalová            |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2016:6014201467.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľky J. K., nar. XX.XX.XXXX, R., proti odporkyni Sociálnej poisťovni - ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o starobnom a vdovskom dôchodku, konajúc o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/322/2014-14 zo dňa 13. mája 2015, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/322/2014-14 zo dňa 13. mája 2015 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29. júla 2014 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

### Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29. júla 2014 ako správne potvrdil, nakoľko bolo vydané v súlade s príslušnými právnymi predpismi a judikatúrou najvyššieho súdu.

V odôvodnení uviedol, že všeobecne záväzným judikátom je rozsudok Najvyššieho súd SR sp. zn. 7So/17/2010 zo dňa 26.01.2011, podľa ktorého z ust. § 3 ods. 2 zákona č. 274/2007 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2008 vyplýva, že výška príplatku k vdovskému dôchodku je 60 % zo sumy, ktorá by patrila k dôchodku politického väzňa, uvedeného v § 2 ods. 1 tohto zákona. Navrhovateľka však poberateľkou príplatku k vdovskému dôchodku nebola, ani jej samostatný príplatok k dôchodku politickým väzňom nebol priznaný.

Príplatok k dôchodku politickým väzňom je štátnou sociálnou dávkou (§1 zákona č. 274/2007 Z. z.), ktorá však navrhovateľke nebola priznaná a navrhovateľka sa priznania príplatku k dôchodku politickým väzňom ani nedomáhala, ani pre jeho priznanie podmienky nesplnila. Príplatok k dôchodku politickým väzňom bol priznaný jej nebohému manželovi apo jeho priznaní k starobnému dôchodku sa stal súčasťou jeho starobného dôchodku.

Odporkyňa preto podľa názoru krajského súdu nepochybila, keď vdovský dôchodok navrhovateľky vypočítala zo starobného dôchodku manžela navrhovateľky, zvýšeného o príplatok k dôchodku politickým väzňom a len následne vykonala krátenie vdovského dôchodku v súbehu so starobným dôchodkom navrhovateľky. Nepochybila preto, keď rozhodla o výplate nižšieho vdovského dôchodku navrhovateľky vo výške jednej polovice a o výplate celého starobného dôchodku navrhovateľky.

Pokiaľ ide o rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/5/2013 zo dňa 26.02.2014, na ktorý poukazovala navrhovateľka, krajský súd uviedol, že tento rozsudok nie je judikátom, a preto nie je všeobecne záväzný.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že neúspešnej navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie. Odvolanie odôvodnila tým, že na základe nových skutočností, ktoré sú potvrdené v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/5/2013 zo dňa 26. februára 2014, odporkyňa nemá právo upravovať zákon č. 274/2007 Z. z., podľa ktorého majú vdovy po politickom väzňovi na 60 % príplatku k dôchodku. S poukazom na uvedenú skutočnosť si dňa 03.09.2014 podala návrh na preskúmanie príplatku k dôchodku podľa citovaného zákona.

Navrhovateľka je názoru, že odporkyňa ju svojim výpočtom vdovského dôchodku diskriminuje oproti vdovám, ktorým na základe rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/174/2008 zo dňa 29. apríla 2009 krátené príplatky k dôchodku opravila, vdovské dôchodky upravila a rozdiel všetkým dotknutým vdovám podľa svojej databázy doplatila podľa zákona 274/2007 Z.z., bez podávania osobitných žiadostí.

Diskriminovaná sa navrhovateľka cíti aj oproti tým vdovám, ktoré majú starobný dôchodok nižší ako vdovský dôchodok. Tieto vdovy sú zvýhodnené, pretože 60 % z manželovho dôchodku je ich vdovský dôchodok, v ktorom je aj spomínaný príplatok (vo výške 60 %) a keďže ich starobný dôchodok je nižší delí sa na polovicu, pri splnení podmienok výplaty dvoch dôchodkov.

Na námietku odporkyne ohľadne použitia judikatúry Najvyššieho súdu SR (7So/17/2010 z 26 januára 2011), má navrhovateľka za to, že v obdobných prípadoch, v ktorých došlo k zmene právneho názoru najvyššieho súdu, by sa mal krajský súd pridržiavať aktuálne novšieho právneho názoru Najvyššieho súdu SR (a to aj v prípadoch, že nebol vyhlásený za judikát), teda nemala by postupovať podľa právnych názorov vyslovených Najvyšším súdom SR v rozhodnutiach so skorším dátumom.

Navrhovateľka má za to, že odporkyňa pri výpočte jej vdovského dôchodku nepostupovala správne a nerešpektovala právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v rozsudku sp. zn. 9So/5/2013 zo dňa 26. februára 2014, v ktorom je vyjadrené, že príplatok k dôchodku ošetrený zákonom č. 274/2007 Z.z. sa zlučuje s dôchodkom len na účely ďalšieho vyplácania s dôchodkom avšak pri zachovaní autonómnosti dôchodku a daného príplatku k dôchodku, ako štátnej sociálnej dávky.

Vzhľadom na uvedené navrhovateľka navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľka sú neopodstatnené, a preto navrhla napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o

rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p.) dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľky je potrebné priznať úspech.

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 74 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z. vdova má nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý ku dňu smrti bol poberateľom starobného dôchodku, invalidného dôchodku alebo mal nárok na predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. suma vdovského dôchodku je 60 % starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, na ktorý mal alebo by mal nárok zomretý manžel ku dňu smrti. Ak sú splnené podmienky nároku na dva dôchodky, vdovský dôchodok sa určí z vyššieho dôchodku.

Podľa § 81 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku a podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku, alebo sirotského dôchodku alebo ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku a sirotského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku, vypláca sa v plnej sume z týchto dôchodkových dávok tá dávka, ktorá je vyššia, a z dôchodkovej dávky, ktorej suma je nižšia, sa vypláca jedna polovica. Pri rovnakej sume dôchodkových dávok sa vypláca v sume jednej polovice vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok alebo sirotský dôchodok. Pri rovnakej sume vdovského dôchodku a sirotského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku sa vypláca v sume jednej polovice dôchodok, ktorý si poistenec zvolil.

Podľa § 3 ods. 1 veta prvá zákona č. 274/2007 Z.z. o príplatku k dôchodkom politickým väzňom (ďalej len „zákon č. 274/2007 Z.z.“) výška príplatku k starobnému dôchodku, predčasnému starobnému dôchodku, invalidnému dôchodku, výsluhovému dôchodku a invalidnému výsluhovému dôchodku je 60 Sk za mesiac väzby alebo mesiac výkonu trestu odňatia slobody, za mesiac zaradenia do táborov nútených prác, vojenských táborov nútených prác alebo za mesiac protiprávneho násilného odvlčenia.

Podľa § 3 ods. 2 veta prvá zákona č. 274/2007 Z.z. výška príplatku k vdovskému dôchodku, vdoveckému dôchodku, vdovskému výsluhovému dôchodku a vdoveckému výsluhovému dôchodku je 60 % sumy uvedenej v odseku 1.

Z administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že táto rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29.07.2014 podľa § 74 a § 75 zákona č. 461/2003 Z.z. priznala navrhovateľke vdovský dôchodok od 21.05.2014 v sume 348,70 € mesačne. Z dôvodu, že navrhovateľka splnila podmienky nároku na výplatu dvoch dôchodkov bude sa jej podľa § 81 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. vyplácať starobný dôchodok v sume 353,30 € mesačne, vdovský dôchodok v sume 174,40 € mesačne, celkom teda 527,70 € mesačne.

V odôvodnení uviedla, že podľa § 74 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 413/2012 Z.z. nárok na vdovský dôchodok vzniká vdove po manželovi, ktorý bol ku dňu smrti poberateľom starobného dôchodku. Suma vdovského dôchodku je 60 % starobného dôchodku, na ktorý mal alebo by mal nárok zomretý manžel ku dňu smrti. Ku dňu smrti poberal manžel navrhovateľky, k 21.04.2014, starobný dôchodok v sume 581,10 € mesačne. Vdovský dôchodok je preto 60 % zo starobného dôchodku 581,10 € mesačne, teda 348,70 € mesačne.

Odporkyňa ďalej uviedla, že navrhovateľka splnila podmienky nároku na výplatu dvoch dôchodkov a podľa § 81 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku a podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku vypláca sa dôchodok, ktorý je vyšší v plnej sume a nižší dôchodok sa vypláca v polovičnej sume. Pretože suma starobného dôchodku je 353,30 € mesačne čo je vyššia suma ako suma vdovského dôchodku vo výške 348,70 €,

tak sa jej bude vdovský dôchodok vyplácať v sume jednej polovice, t. j. v sume 174,40 € mesačne.

Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 24.02.2009 bol podľa § 2 ods. 1, § 3 a § 4 zákona č. 274/2007 Z.z. priznaný manželovi navrhovateľky od 01.01.2009 príplatok k dôchodku v sume 62,80 € mesačne. Príplatok k dôchodku priznaný podľa zákona č. 274/2007 Z.z. je podľa § 1 zákona štátnou sociálnou dávkou.

Z napadnutého rozhodnutia odporkyne je zjavné, že vdovský dôchodok navrhovateľky bol určený zo sumy starobného dôchodku zomretého manžela a tento dôchodok bol už zvýšený o príplatok k dôchodku politického väzňa.

Medzi účastníkmi bolo sporné, či príplatok k dôchodku politických väzňom priznaný k starobnému dôchodku zomrelého manžela navrhovateľky patrí k vdovskému dôchodku vo výške jeho 60 % alebo či má byť zahrnutý do výšky starobného dôchodku manžela navrhovateľky na účely výpočtu vdovského dôchodku, teda či môže byť príplatok k dôchodku krátený na polovicu pre súbeh vdovského dôchodku so starobným dôchodkom navrhovateľky.

Najvyšší súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odporkyňa pri výpočte vdovského dôchodku nepostupovala správne, a preto rozhodol tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom uvedeným v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn.9So/5/2013 zo dňa 26.02.2014, podľa ktorého výška príplatku je daná zákonom č. 274/2007 Z.z. a nie je možné ju meniť bez ohľadu na to, či výplata dôchodkovej dávky poberateľa príplatku (v tomto prípade poberateľky vdovského dôchodku) je podľa § 81 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. upravená z dôvodu súbehu tejto dôchodkovej dávky s inou dôchodkovou dávkou na polovicu.

Na tomto závere podľa názoru odvolacieho súdu nič nemení ani skutočnosť, že podľa § 3 ods. 5 zákona č. 274/2007 Z.z. sa príplatok zlučuje so starobným dôchodkom, predčasným starobným dôchodkom, invalidným dôchodkom, vdovským dôchodkom, vdoveckým dôchodkom, sirotským dôchodkom, výsluhovým dôchodkom, invalidným výsluhovým dôchodkom, vdovským výsluhovým dôchodkom, vdoveckým výsluhovým dôchodkom a sirotským výsluhovým dôchodkom. Odvolací súd na spojenie „zlučuje sa s dôchodkom“ uvádza, že toto zlúčenie je potrebné považovať za zlúčenie len na účely ďalšej výplaty príplatku spolu s dôchodkom ku ktorému patrí, avšak pri zachovaní autonómnosti dôchodku a daného príplatku ako štátnej dávky. Zákonodarcu v tomto prípade neustanovil, že príplatok tvorí s dôchodkom jeden celok, a preto vzhľadom na vyššie uvedené nie je možné podľa názoru odvolacieho súdu upravovať výšku príspevku. Odvolací súd na základe uvedeného tak dospel s rozdielnemu názoru ako dospel Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 7So/17/2010 zo dňa 26.01.2011, a teda príplatok k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z.z. patrí v celosti bez ohľadu na to, či dôchodok, s ktorým bol príplatok zlúčený, sa vypláca v plnej výške alebo v jednej polovici.

S poukazom na uvedené odvolací súd dodáva, že odporkyňa mala vdovský dôchodok navrhovateľky vypočítavať zo starobného dôchodku jej zosnulého manžela tak, že mala zistiť výšku starobného dôchodku zosnulého manžela ku dňu jeho smrti bez započítania príspevku k dôchodku podľa § 3 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z.z., z tejto sumy vypočítavať vdovský dôchodok podľa § 75 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., následne porovnať výšku takto priznaného vdovského dôchodku so starobným dôchodkom navrhovateľky a až po postupe podľa § 81 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. pripočítavať k vdovskému dôchodku celú sumu príplatku k dôchodku podľa § 3 ods. 2 zákona č. 274/2007 Z.z., teda vo výške 60 % sumy príplatku, ktorý patril k dôchodku jej zosnulého manžela ku dňu priznania tohto príplatku.

Na základe zisteného skutkového stavu rozhodol odvolací súd tak, že rozsudok krajského súdu podľa § 250i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O. s. p. zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude potrebné vypočítať výšku vdovského dôchodku navrhovateľke v naznačenom spôsobe a až na základe takéhoto výpočtu rozhodnúť znovu.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 2 O. s. p. a § 246c ods. 1 O. s. p., tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Navrhovateľka si ich náhradu neuplatnila a odporkyni náhrada trov zo zákona nepatrí.

**Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.